

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на научна степен “доктор на науките” в област на висше образование: 3.0 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.8 „Икономика“, научната специалност: „Организация и управление на производството“.

Автор на дисертационния труд: доц. д-р Петър Борисов Борисов – доцент към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Стратегическо планиране на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор.

Изготвил становището: доц. д-р Виолета Динкова Дириманова, Аграрен Университет, гр. Пловдив, Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.7 Администрация и управление, Научна специалност: Организация и управление на производството. Определена за член на научното жури със заповед № РД-16-798/08.10.2020 г. от Ректора на Аграрен Университет, гр. Пловдив.

1. Кратко представяне на кандидата.

Доц. д-р Петър Борисов е роден на 17.03.1980 г. През 2003 г., завършва висшето си образование специалност „Аграрна Икономика“ в Аграрен Университет, гр. Пловдив, а през 2008 г. получава образователна и квалификационна степен „доктор“. За кратко работи и преподава в частен професионален колеж „Омега“, и след това продължава своето професионално развитие в Аграрен университет, гр. Пловдив. През 2014 г. става доцент в катедра „Мениджмънт и Маркетинг“.

Доц. Борисов извежда в катедрата лекции в следните дисциплини: „Основи на стопанското управление“, „Организация и управление на аграрното производство“, „Аграрен мениджмънт“, „Стратегическо бизнес планиране“, „Управление на конкурентоспособността“, „Управление на иновациите“, „Управление на конфликтите“, както и е участвал в различни национални и международни проекти. В работата му по международните проекти е показал отлично владение на английски език.

В своето кариерно развитие, той е предлагал консултации и съветнически услуги по поръчка на МОН, МЗХГ, Националната служба за съвети в земеделието, МИГ „Карнобат“, МИГ „Тервел-Крушари“, ИЗК „Марица“ – Пловдив, Европейска инвестиционна банка и др.

Познавам кандидата за „доктор на науките“ още като студент, обучаващ се в Аграрен Университет, и в последствие и като мой колега в катедрата по

Мениджмънт и Маркетинг. Петър Борисов винаги е бил много отговорен, прецизен и целеустремен в своята работа. Работата ми с него винаги е била удоволствие заради неговата коректност, всеотдайност и решителност.

2. Актуалност на проблема.

Темата на дисертационния труд е свързана със стратегическото планиране на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор. Стремежът на автора е да се идентифицират основните фактори – част от бизнес средата, определящи конкурентоспособността на всички участници в сектора и тяхното влияние в перспектива. Постигането и развитието на устойчива конкурентоспособност на лозаро-винарския сектор, според автора, създава първични и вторични ефекти върху социално-икономическото развитие на регионите, така и върху екологичното им състояние. Постигането на конкурентоспособно производство в лозаро-винарството директно влияе върху заетостта, доходността и развитието на съпътстващи отрасли. Вторични ефекти може да се търсят върху намаляването на миграционните потоци, водещи до обезлюдяване на селските райони, привличането на инвестиции, развитие и остойностяване на културно-историческото наследство на отделните региони при производството и търговията с вино.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на дисертационния труд е да се анализира конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор и да се определи неговата стратегическа ориентация в процеса на повишаване на секторната конкурентоспособност. Авторът идентифицира основните фактори – част от бизнес средата, определящи конкурентоспособността на всички участници в сектора и тяхното влияние в перспектива. В дисертацията са разгледани следните подцели: (1) изясняване на ролята на стратегическото планиране в процеса на управление на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор; (2) идентифициране на факторите на бизнес средата, които оказват бифуркационно влияние върху конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор; и (3) дефиниране на стратегическите цели и мерки, гарантиращи развитието на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор.

Настоящата тема има важно значение за развитие на лозаро-винарството, която интегрира производителността и конкурентоспособността на производството с изискванията за опазване на околната среда и социалната отговорност. Определени са шест хипотези, които да докажат основната теза, свързана със стратегическото планиране, който е надежден подход, гарантиращ постигането и развитието на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор, както на микро, така и на макро ниво.

В дисертацията обекта на изследване са лозаро-винарски предприятия, които се явяват основните участници по веригата от стойности в лозаро-винарския сектор. В анкетното проучване са участвали 155 лозаро-винарски предприятия и лозарски стопанства. Основният подход за проучване на конкурентоспособността е холистичният подход. Изборът на този подход,

според автора се налага от факта, че конкурентоспособността е многопластова социално-икономическа категория и като такава, нейното изучаване изисква да се осъществи през призмата на многоаспектността.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Докторантът е използвал различни средства за онагледяване и обобщаване на получените резултати чрез фигури, таблици и схеми, които му позволяват коректно да систематизира и обективно да представи получените резултати.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В работата си по дисертацията, авторът е проучил голяма част от съвременната специализирана научна литература във връзка с теорията на стратегическото планиране и управление, конкурентоспособността и идентифициране на факторите на бизнес средата оказващи влияние върху конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор. В дисертационния труд са използвани: научни публикации и трудове на български и чужди автори; информационни бюлетини на международни организации – OIV, EUROSTAT, FAO, EIB; доклади и бюлетини на МЗХГ на Република България, Агенция „Митница“ на Република България, отчетни доклади на Националната лозаро-винарска камара – София, отчети и база данни на Изпълнителна агенция по лозата и виното, както и редица нормативни актове. Използвана и цитирана литература включва 233 източници, които са основно английски заглавия. В резултат от извършения литературен обзор, кандидатът е направил обобщения и изводи за същността на категориите – конкуренция, конкурентни предимства и конкурентоспособност.

В дисертацията докторантът разглежда задълбочено нуждата от производството на енергия за отопление, и начините за третиране на различни видове биомаса за този тип производство, както и последиците от това производство за цялата икономика.

6. Приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд „Стратегическо планиране на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор“ съдържа следните по-съществени приноси, идеи и решения:

Научни приноси

- Изяснява същността на стратегическото планиране като подход за управление на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор;
- Изяснява същността на социално-икономическата категория „конкурентоспособност“ на лозаро-винарското предприятие;
- Разработване и валидиране на концептуална рамка за диагностика и оценка на основните фактори, определящи конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор – на микро и макро ниво.

Научно-приложни приноси

- Диагностициране и оценка на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор в страната;
- Установяване влиянието на основните фактори, определящи равнището на конкурентоспособност на лозаро-винарските предприятия;
- Установява нуждите на лозаро-винарските предприятия, относно тяхното конкурентно развитие в стратегически план;
- Предлага подход за анализ и управление на промяната за постигане на по-високо равнище на конкурентоспособност на лозаро-винарските предприятия; и
- Предлага модел на финансово-иновационна система за повишаване на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор.

7. Критични бележки и въпроси.

Методичната част е много добре аргументирана в самото изследване. Литературната справка е обширна, и добре анализирана и онагледена в теоретичната част. Всяка глава е добре разработена и изследвана. Добре би било всяка глава да завърши с изводи - това би помогнала за по-лесно разработването на заключителната част от дисертацията. Независимо от посоченият коментар, дисертацията има своите достойнства.

8. Публикувани статии и цитирания.

По темата на дисертацията докторанта е представил 20 статии.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от кандидата, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на доц. д-р Петър Борисов Борисов научна степен **“доктор на науките”** по научната специалност „Организация и управление на производството“.

Дата: 20.10.2020 г.
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:
(доц. д-р Виолета Дириманова)

